

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Λεωφ. Ηρακλείου 145, 14231 ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ,
τηλ.: 2102592213, 2102592105, 2102592258, fax: 2102592097
e-mail: ko@vouli.kke.gr, http://www.kke.gr
Γραφεία Βουλής: 2103708168, 2103708169, fax: 2103707410

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος & Ενέργειας και Πολιτισμού

Θέμα: Η Γυάρος μπροστά σε επικίνδυνες εξελίξεις επιχειρηματικής εκμετάλλευσης.

Όπως είναι γνωστό η Γυάρος αποτελεί τεκμηριωμένα και νομοθετημένα έναν ιστορικό τόπο μαρτυρίου (ΦΕΚ 1680/Β/2001), (ΦΕΚ 772/19-09-2001- διατηρητέα τα κτίρια των φυλακών, καθώς και όλα τα κτίρια, εγκαταστάσεις και κατασκευές που βρίσκονται στην περιοχή των πέντε όρμων, χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα και επιτρέπεται μόνο "η εισαγωγή χρήσεων συμβατών με τον ιστορικό τους χαρακτήρα") αλλά και έναν οικολογικό παράδεισο, από τις ελάχιστες προστατευμένες περιοχές της Ελλάδας, ενώ περιβάλλεται και από Θαλάσσια Προστατευόμενη Περιοχή ΘΠΠ.

Γι' αυτό, εκτός της ιστορικής σημασίας του νησιού, ως τόπος εξορίας, από τους ρωμαϊκούς ήδη χρόνους αλλά και στη νεότερη ιστορία της Ελλάδας, κυρίως στα χρόνια περί τον εμφύλιο και τη χούντα, μέχρι και το 1974, είναι σημαντικό να παραμείνει το νησί ένα προστατευμένο καταφύγιο για την άγρια φύση, να διαφυλαχθεί και να μην αλλοιωθεί με κανέναν τρόπο. Η προστασία της θα πρέπει να είναι καθολική στο παρόν και στο μέλλον.

Με ευθύνη όλων διαδοχικών των κυβερνήσεων ΝΔ – ΣΥΡΙΖΑ – ΠΑΣΟΚ δεν υπήρξε καμία μέριμνα για την προστασία και ανάδειξη της ιστορίας της Γυάρου. Τα κτίρια των φυλακών και άλλες εγκαταστάσεις έχουν υποστεί πολλαπλές καταστροφές αφημένα στη φθορά του χρόνου.

Ωστόσο, η εγκατάλειψη της Γυάρου από το κράτος δε νομιμοποιεί οποιαδήποτε επιχειρηματική εκμετάλλευση του μαρτυρικού νησιού στο όνομα της δήθεν προστασίας του.

Η κυβέρνηση της ΝΔ, έχει εκφράσει την ισχυρή της βούληση, για την τοποθέτηση υπεράκτιων ανεμογεννητριών στη θαλάσσια περιοχή της Γυάρου, στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης. Ενδεικτικά, ήδη η αδειοδοτημένη ισχύς του αιολικού πάρκου 77 ανεμογεννητριών πάνω στη Γυάρο, υπερκαλύπτει τη μέση ενεργειακή κατανάλωση πάνω από 80 χιλιάδων νοικοκυριών, υπερδιπλάσια από αυτή του μεγαλύτερου "off-shore" αιολικού πάρκου στη χώρα.

Αυτό που χρειάζεται η Γυάρος είναι η διατήρηση και η ανάδειξη του ιστορικού, περιβαλλοντικού και αρχαιολογικού της χαρακτήρα.

Δεν πρέπει να υπάρξει κανένας τρόπος παραβίασης αυτού του διπλού χαρακτήρα. Αντίθετα, πρέπει να αναβαθμιστεί όλο το ιστορικό τοπίο που δεν περιορίζεται μόνο στα κτίρια των φυλακών και όσα άλλα έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα, αλλά και σε διάφορες τοποθεσίες του νησιού. Να αυξηθούν οι προστατευμένες θαλάσσιες περιοχές, από οποιαδήποτε εκμετάλλευση που οδηγεί στην υποβάθμισή τους. Τα οικοσυστήματα των ελληνικών θαλασσών βρίσκονται σε πολύ κρίσιμη στιγμή και πρέπει να προστατευθούν με κριτήριο τις λαϊκές ανάγκες και τη γενικότερη προστασία του περιβάλλοντος.

Όμως το σχέδιο ΠΔ της κυβέρνησης της ΝΔ, με τίτλο «Χαρακτηρισμός, οριοθέτηση και καθορισμός ζωνών και ειδικών κατηγοριών χρήσεων γης της Περιοχής Προστασίας της Βιοποικιλότητας "Νήσος Γυάρος και θαλάσσια ζώνη"», χαρακτηρίζεται από απουσία

οποιασδήποτε έμφασης στην ιστορική σημασία του Νησιού και γίνεται αναφορά κυρίως στην προστασία της βιοποικιλότητας.

Το εν λόγω ΠΔ, που βρίσκεται στο ΣΤΕ για επεξεργασία, ανοίγει νέους δρόμους για την τουριστική εκμετάλλευση και τη μετατροπή του με υπουργική απόφαση σε θύμα της πράσινης μετάβασης.

Έτσι με τη γενική αναφορά «έργα Εθνικής σημασίας» δίνεται η ελευθερία χωροθέτησης κάθε έργου που θα κριθεί ως τέτοιο από την εκάστοτε Κυβέρνηση (τέτοια είναι π.χ όλα τα έργα που χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά πρόγραμμα, άρα όλα τα έργα που έχει ως προτεραιότητα το αστικό κράτος και οι ιδιώτες επενδυτές, πχ τα ΕΣΧΑΔΑ θεωρούνται έργα εθνικής/στρατηγικής σημασίας για την αξιοποίηση ακινήτων του δημοσίου που μειώνουν το χρέος του κράτους).

Πρόκειται για έναν ακόμα κρίκο στην προσπάθεια εκμετάλλευσης του νησιού από επιχειρηματικούς ομίλους, οι οποίοι πατώντας πάνω στην εγκατάλειψη του νησιού από το κράτος και τις κυβερνήσεις σχεδιάζουν την «αξιοποίηση» του νησιού με κερδοφόρες επενδύσεις, προσβάλλοντας την ιστορικότητα του χώρου.

Είναι χαρακτηριστικά ο διαγωνισμός ιδεών που είναι σε εξέλιξη για τη δημιουργία ενός ενεργειακά αυτόνομου ερευνητικού κέντρου για τη βιοποικιλότητα στην Αν. Μεσόγειο από τη βιομηχανία αλουμινίου ALUMIL με συνδιοργανωτή την ΑΜΚΕ «Αιγέας» και υπό την αιγίδα δυο Υπουργείων της κυβέρνησης της ΝΔ, αλλά και η απόφαση του ΚΑΣ, μετά από μπρος πίσω, για την αδειοδότηση υπεράκτιων αιολικών πάρκων στο νησί.

Έχοντας υπόψη τα δημοσιευμένα σχέδια για μετατροπή του ιστορικού τόπου της Γυάρου σε «πράσινο, ενεργειακό αυτόνομο νησί» και σε περιοχή «τουρισμού χαμηλού αντίκτυπου», γίνεται φανερό ότι το υπό διαμόρφωση ΠΔ έρχεται να χωροθετήσει γενικούς όρους χρήσεων γης για την εξυπηρέτηση διάφορων ανταγωνιστικών σχεδίων που οδηγούν στην ακύρωση της δυνατότητας αποκατάστασης του νησιού ως τόπου ιστορικής μνήμης.

Δεν υπάρχει καμία εξασφάλιση της προστασίας και διαφύλαξης της ιστορικής μνήμης αλλά ούτε και της περιβαλλοντικής προστασίας του νησιού καθώς υπό το πρίσμα της οικολογικής παρατήρησης του χερσαίου και θαλάσσιου οικοσυστήματος διαμορφώνεται το πλαίσιο για την εμπορευματική αξιοποίηση του νησιού μέσα από την πιθανή μετατροπή και του διατηρητέου κτιρίου των φυλακών, σε κέντρο έρευνας.

Το ΠΔ, αφήνει στην ουσία απροστάτευτη, την περιοχή των πέντε όρμων, την περιοχή δηλαδή που βρίσκεται το διατηρητέο κτίριο της φυλακής, αλλά και τα χαλάσματα του στρατοπέδου της Γυάρου, χώροι μαρτυρίου για χιλιάδες κομμουνιστές και άλλους λαϊκούς αγωνιστές του στρατοπέδου της Γυάρου, με τη δημιουργία της ζώνης ΖΒΔΦΠ-01 (βλ. άρθρα 3 και 8). Δεν υπάρχει καμία αναφορά σε πολιτιστικές χρήσεις (χρήση 6 του άρθρου 1 του ΠΔ 59/2018 με εξειδίκευση πχ για χώρο μουσείου κλπ), ώστε να αιτιολογήσει τη διαφύλαξη της ιστορικής μνήμης του τόπου, ενώ επιτρέπει “λιμενικά έργα και άλλες εγκαταστάσεις (δίκτυα και υποδομές κοινής ωφέλειας) και δεν προβλέπει αυστηρές ζώνες προστασίας. Επίσης, επιτρέπει την εγκατάσταση κατοικίας για προσωπικό και εργαζομένους σε μεγάλο μέρος του νησιού (σε όλη τη Ζώνη Προστασίας της Φύσης και στην περιοχή των φυλακών). Η ασαφής διατύπωση ενέχει τον κίνδυνο της νέας δόμησης, παραβλέπει την υπάρχουσα απαγόρευση διανυκτέρευσης και ανοίγει το δρόμο σε σημαντικές χωρικές παρεμβάσεις πάνω στο νησί, η οποία ενδέχεται να επιτρέψει την υλοποίηση λιμενικών έργων μεγάλης κλίμακας.

Την αντίθεσή τους στις προβλέψεις του ΠΔ έχουν εκφράσει ο Σύνδεσμος Φυλακισθέντων και Εξορισθέντων Αντιστασιακών (ΣΦΕΑ), άλλοι μαζικοί φορείς και σύλλογοι, όλοι οι

αντιστασιακοί. Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών (ΣΑΔΑΣ Τμ. Αττικής) καταδικάζει κάθε εναλλακτικό σχέδιο “αξιοποίησης” δηλαδή επιχειρηματικής εκμετάλλευσης της Γυάρου και τονίζει ότι το μόνο που χρειάζεται η Γυάρος είναι η διατήρηση και η ανάδειξη των υλικών τεκμηρίων ιστορικής μνήμης του νησιού ως τόπου εξορίας κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου και της Χούντας, των αρχαιολογικών καταλοίπων καθώς και του περιβαλλοντικού της πλούτου.

Πίσω από τις διακηρύξεις για μετατροπή της Γυάρου σε “πράσινο, ενεργειακό αυτόνομο νησί” και σε περιοχή “τουρισμού χαμηλού αντίκτυπου”, κρύβονται διάφορα ανταγωνιστικά σχέδια που οδηγούν στην ακύρωση της δυνατότητας αποκατάστασης του νησιού ως χώρου ιστορικής μνήμης.

Αυτό θα είναι και το αποτέλεσμα της λειτουργίας ερευνητικών κέντρων και χώρων ολιγοήμερης παραμονής τουριστών, εκεί που κάποτε υπήρχαν φυλακές.

Απέναντι σε αυτά, το ΚΚΕ, οι αντιστασιακοί φορείς, δεκαετίες τώρα, έχουν κάνει πολύμορφες παρεμβάσεις, προτάσεις, απαιτώντας από τα αρμόδια υπουργεία να υλοποιηθεί η απόφαση για την ανάδειξη της Γυάρου ως Τόπου Ιστορικής Μνήμης και να πραγματοποιηθούν όλες εκείνες οι παρεμβάσεις, όπως αναστήλωση κτιρίων, δημιουργία προβλήτα, για να καταστεί το νησί επισκέψιμο.

ΕΡΩΤΩΝΤΑΙ κ. Υπουργοί αν σκοπεύουν να αποσύρουν το εν λόγω ΠΔ και να εξασφαλίσουν:

- Την επανακήρυξη ως ιστορικού τόπου του συνόλου του νησιού, ως τόπου επισκέψιμου με μουσειακούς χώρους και εκπαιδευτικές δράσεις.

- Να αποτελέσει η Γυάρος μια ενιαία ζώνη προστασίας και τα επιτρεπόμενα έργα που θα μπορούν να υλοποιηθούν στη Γυάρο, στις νησίδες της και στις θαλάσσιες ζώνες να αφορούν αποκλειστικά και μόνο λόγους προστασίας του ιστορικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα.

- Την άμεση καταβολή γενναίας κρατικής χρηματοδότησης για να προχωρήσει η αποκατάσταση των ιστορικών κτιρίων και η δημιουργία υποδομών για να καταστεί το νησί επισκέψιμο.

- Τη δημιουργία και αναβάθμιση μικρής κλίμακας λιμενικών υποδομών ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ για την πρόσβαση στο νησί, στη διευκόλυνση των επισκεπτών στις ιστορικές περιοχές (φύλακες κλπ), στην προστασία και διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου, αποκλειόμενης οποιασδήποτε άλλης δυνατότητας λιμενικών χρήσεων.

- Τη ματαίωση κάθε διαδικασίας για την τοποθέτηση ανεμογεννητριών στη Γυάρο, ακόμη και για αυτές για τις οποίες έχουν εκδοθεί άδειες παραγωγού.

- Την ακύρωση των αδειών παραγωγού και την παύση κάθε περαιτέρω αδειοδοτικής διαδικασίας.

- Την απομάκρυνση όσων ανεμολογικών ιστών έχουν τυχόν τοποθετηθεί για τη συλλογή μετεωρολογικών δεδομένων στο πλαίσιο της διαδικασίας εγκατάστασης των ανεμογεννητριών.

- Την απαγόρευση ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών πάρκων μέσα στην προστατευόμενη περιοχή, σε όλες τις θαλάσσιες ζώνες της Γυάρου καθώς και κατασκευής στη χερσαία περιοχή της Γυάρου και των νησίδων της, τυχόν συνοδών έργων, απαραίτητων για τη λειτουργία των αιολικών.

- Την κατασκευή δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που θα αφορούν μόνο την αποκλειστική εξυπηρέτηση σκοπών διαχείρισης του Ιστορικού και Περιβαλλοντικού χαρακτήρα του νησιού, για αυτό να είναι οι ελάχιστα απαραίτητες και μικρής κλίμακας εγκαταστάσεις.

Οι Βουλευτές

**Καραθανασόπουλος Νίκος
Γκιόκας Γιάννης
Δελής Γιάννης
Διγενή Σεμίνα
Κανέλλη Λιάνα
Κομνηνάκα Μαρία
Μανωλάκου Διαμάντω
Μαρίνος Γιώργος
Παφίλης Θανάσης
Συντυχάκης Μανώλης**